

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)
Štev. (Nº) 21

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
10 de junio - 10. junijs 1993

TINE KOVAČIČ

Spominska beseda

na proslavi junakov v Slovenski hiši 6. junija

Kot nanizane jagode rožnega venca, tako se vrstijo že skoraj petdeset let domobranske proslave, ki nas tudi danes povezujejo v eno samo idejno skupnost. Pravi jo, da čas celi rane in jih končno tudi zace-li. Vendar spomini so še prav tako živi, kot so se razvijali dogodki tiste dni. Mračni dogodki so v teku let postali bolj svetli. Svetli v smislu, da sta se dolgoletna globoka žalost in potrnost v naših srcih, počasi, a

svoje mladosti, v pomladi svojega življenja. Kaj vse se je dogajalo v njihovih srcih? Z njimi so šli skriti upi in želje po mirnem življenju na domači zemlji. Doma je ostalo dek-le, ki jo je ljubil in hrepenel ustvariti si družinico. Večetne želje po domačnosti na vasi, med dobrimi sosedi. Poslušati prijeten din-don farnih zvonov, ki vabijo v cerkev. Uživati lepote običajev, ki so se vrstili sko-zi leto. Čutili so nezadržan klic zemlje. Bil

je konec velike vojne in vsi so pričakovali zamenjati orožje za plug. Vse to je vedno bolj ostajalo za njimi.

Kot petnajstleten fant se še danes spomnim, s kakšnim občudovanjem sem gledal mojega brata domobranca, kadar je prišel domov na kratek enodnevni obisk. Želel sem biti kot on! Kar videl sem se v domobranski uniformi. Bile so sanje mladoletnika, ki so ostale le sanje.

Dovolite mi, da vam iz skrinjice mojih spominov povem zanimiv slučaj, ki nam slika obe strani domobranca; vojaka in človeka. Ko smo skupina šestih civilistov prišli v Podgorje, smo se naenkrat znašli v neprijetni družini rdečih tovarišev. Odpeljali so nas v Boroveljsko šolo, kjer je bilo že več pripornikov drugih narodnosti. Drugi dan, že zgodaj popoldne so prišli domobranci in v kratkem času pometli z rdečimi tovariši. Začeli

Foto Marko Vombergar

smo bežati in seveda, proti naši volji, tudi mi. Bežali smo pred našimi domobranci. Kakšna ironija! In kako smo bežali, dragi moji! Ustavili smo se šele blizu polnoči v hribih okoli Šmarjete. In drugo jutro navsezgodaj smo bežali še naprej v Galicijo in nato v Železno Kapljo. Od naših nezaželenih spremljevalcev smo zvedeli, da je bil Rupnikov bataljon. Po tej novici nam je postal še jasan vzrok naše hitrosti. Ko smo se čez nekaj dni otresli neprijetne družine in prišli v Vetrinje, smo takoj poiskali domobrance Rupnikovega bataljona in jim čestitali za njihovo akcijo. Debelo so nas gledali, češ, kaj nam čestitate, ko ste pa morali bežati pred nami. Še danes mi zveni v ušesih vprašanje mladega domobranca v tako prijetno pojoči dolenjščini: „Ja, pa p ni kdo od vas skupu?“ — Potolažili mo ga, da ne. Ker je bilo že pozno popoldne, so nas povabili na večerjo. Bila je nepozabno imenitna večerja v mojem življenju: trdo-črno mulje meso, s par krompirji. — Taki so bili naši fantje domobranci; veliki v svoji preprostosti. (Nad. na 4.str.)

nezadržno spreminjala v velik ponos na naše nepozabne domobrance. Ali je sploh kaj, kar se ni povedalo ali napisalo o njih v tako dolgi dobi?! Spomnil sem se besed, ki jih je napisal francoski duhovnik - pisatelj Michel Quoist: „Nič ni težjega kot to, da znaš pisati preprosto, kratko in razumljivo.“ — Torej pisati preprosto. In katera je bila največja vrlina teh naših fantov-junakov. Bili so preprosti ljudje, a z veliko začetnico. Pogosto je ta vrlina v današnjem zmaterializiranem svetu podcenjevana in omalovaževana. Pomislimo samo na učlovečenega Boga v Jezusu Kristusu. Bil je preprost mizar. Okoli sebe je zbral skupino preprostih ribičev. In danes smo priče, česa so bili zmožni ti ljudje.

Pobrskejmo malo po spominih tistih dni, ko so se dolge kolone domobrancev in civilistov pomikale proti Koroški. Bila je najlepša doba v ljubljenski deželi pod Triglavom. Vsa narava je prekipevala v novo življenje. Vse v zelenju, polja kot preproge in travniki posejani z rožami barv. Bila je pomlad! Tudi naši fantje so bili v cvetu

Mejni zaplet s Hrvaško

Ko je bila Slovenija še v Jugoslaviji, ni bilo nobenega problema z mejo med Slovenijo in Hrvaško, ker sta obe spadali v isto državo in so bile njune meje le bolj simbolične. Sedaj pa, ko sta obe samostojni državi, je prišlo na dan, da ni meja med njima tako določljiva. V glavnem vemo, da meje med obema državama potekajo po Dravi, Sotli, Kolpi, Gorjancih in Dragonji. A pri tem je treba upoštevati, da tako Sotla kot Dragonja nista imeli vedno istega toka, obstajajo stare suhe struge, meja po Gorjancih ni določena itd. Isto je na morju; prej so bile vse obrežne vode jugoslovanske, sedaj pa je meja po morju med Hrvaško in Slovenijo v Piranskem zalivu odvisna od pričetka na suhem in načinu razmejitve do stika z italijansko mejo. Tudi tu so prišli že nekajkrat slovenski ribiči pred hrvaške sodnike zaradi lovljenja v „hrvaških vodah“.

Konec maja je izbruhnil nov mejni problem. Na hrvaški strani v Istri so namreč Hrvati začeli zidati obmejne stražnice ob reki Dragonji pri Sečovljah in sicer na ozemlju, ki ga zahtevata zase tako Slovenija kot Hrvaška.

Slovenski zunanji minister je takoj protestiral pri hrvaški vladi, ker so se pred kratkim dogovorili, da ne bodo povzročali novih incidentov na spornih ozemljih. Hrvaška vlada na to ni odgovorila in zidali so naprej, dokler Peterle ni posegel po ostrejših ukrepih. Odpoklical je slovenskega veleposlanika v Zagrebu Malešiča na pogovor in ostro posvaril hrvaško vlado, naj ustavi zidavo, drugače bo Slovenija posegla po povračilnih ukrepih. Na Hrvaškem so začeli po časopisih napadati Slovenijo, da izrablja take incidente takrat, ko ima Hrvaška mednarodne probleme in da hoče hrvaško zemljo. A vlada se je umaknila. Ustavili so zidavo.

Tudi hrvaški veleposlanik v Ljubljani je dejal, da je ta del zemlje nesporno hrvaški, kakor so tudi Trdinov vrh na Gorjancih in celo vas Razkrižje (saj spada v zagrebško naškofijo!). A zaradi trdega Peterletovega nastopa so le najprej velikodušno ponudili Sloveniji, da tudi ona uporablja to njihovo obmejno stražnico, ker pa seveda tega Slo-

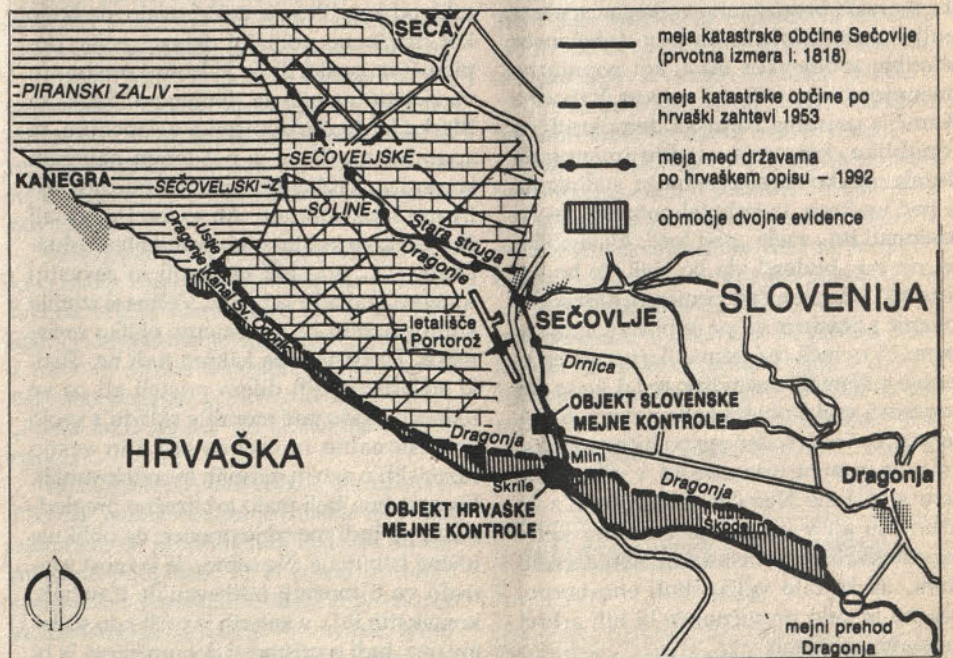
venija ni sprejela, so ustavili gradnjo, kot je izjavil dr. Davorin Rudolf, predsednik hrvaške komisije za meje, ki je prišel v Ljubljano izgladit nesporazum.

V čem je problem? Hrvati so lani predlagali, da je mejna reka v Istri Dragonja, in sicer stara struga, o čemer Slovenija niti ne misli razpravljati. Sloveija zahteva kot mejo prejšnje meje med hrvaškimi in slovenskimi občinami. Pa tudi tu ni vse jasno, saj se meje po katastrofi obeh držav ne ujemajo. Tako gre tudi v tem primeru za negotovost. V primeru pa, da bi tekla meja po stari strugi Dragonje, bi Hrvaška s tem dobila sečovljske soline in portoroško letališče.

Tudi slovenski državni zbor — parlament — je sklepal o tem problemu. Najbolj radikalni — Jelincič in drugi — so celo predlagali, da če Hrvaška ne preneha s takimi ozemeljskimi zahtevami, naj tudi Slovenija prične razmišljati, da zateva mejo na reki Mirni bolj na jugu sredi Istre. Končno so sprejeli sklep, da so izhodiščni kriteriji za določitev meje občinske oz. katastrske meje, ter konča: „Če bo R. Hrvaška vztrajala pri ozemeljskih zahtevah do Slovenije, državni zbor nalaga vladi, da na podlagi zgodovinskih dejstev postavi zahteve, ki bodo omogočale nedotakljivost slovenskega ozemlja in zavarovale slovenske interese.“ Poudarja se, da je imela naša država vedno nesporno jurisdikcijo nad Piranskim zalivom in prost dostop do odprtega morja. V primeru enostranskih hrvaških dejanj državni zbor od vlade zahteva, da ukrepa diplomatsko, politično in ekonomsko in tako zavaruje slovenske nacionalne interese.

A ni še miru: Hrvaški veleposlanik v Sloveniji Miljenko Žagar je na svoji tiskovni konferenci zahteval, da Slovenija preda prostovoljno Hrvaški Trdinov vrh na Gorjancih, če naj sploh pride do dogovorjenega sestanka med predsednikoma obeh vlad Drnovškom in Valentićem.

Slovenska vlada pa je takoj odgovorila, da taki napreji postavljeni pogoji za sestanek niso običajni v mednarodni praksi in ne pridejo v poštev.

SPORNO MEJNO OBMOKJE MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO
V PIRANSKEM ZALIVU

Oblast ni popravila komunističnih krivic

„Oblasti R.Slovenije kršijo človekove pravice s tem, ko ne popravljajo tistih, ki jih je povzročil prejšnji totalitarni režim,“ so med drugim na srečanju zapisali člani Združenja žrtev komunističnega nasilja v apelu, s katerim pozivajo slovensko in mednarodno javnost, generalnega sekretarja Sveta Evrope, Komisijo za človekove pravice in Evropsko sodišče za človekove pravice, naj jim pomagajo in posredujejo pri slovenski vladi, da bi ta hitreje ukrepala.

Bivši politični zaporniki in preganjanci ter pomorjene žrtve državljanske vojne so po mnenju združenja kot žrtve nekdanje politične represije, rojene v „nedrih revolucije, ki je žrla lastne otroke,“ po nekaj desetletjih resda dobili moralno zadoščenje za storjene krivice. Pričakovane in od nove slovenske oblasti obljubljenega zakona o popravni krivic, kot kaže, še nekaj časa ne bo.

Novo upanje vzbuja zadnja točka iz koalicijske pogodbe med LDS in SKD, s katero se stranki zavezujeta, da se bosta zavzemala za sprejem omenjenega zakona.

Zato je združenje sprejelo svoj osnutek zakona, ki se od vladnega razlikuje pred-

vsem v določitvi obdobja, ki naj bi ga zakon „revidiral“, in višini odškodnin. Po predlogu ministrstva za pravosodje oziroma po tako imenovanih „Bavconovih tezah“, kot jih je poimenoval France Miklavčič, predsednik pravne komisije združenja, naj bi zakon o popravni krivic veljal za obdobje od 15. maja 1945 do leta 1990. Združenje nasprotno vztraja pri zahtevi, da gre za obdobje od 6. aprila 1941 do 8. aprila 1990. Poleg tega pa je združenje pripravilo omenjeni apel v obliki pritožbe. „Država nima politične volje, da bi ugotovila obseg in oblike kršenja človekovih pravic; nima državne komisije, ki bi sestavila listo žrtev množičnih pobojev, storjenih po že končani vojni. Ni raziskala okoliščin, v katerih so krivice nastale in ni poizkušala ugotoviti krivcev.“ V dokumentu, ki so ga pripravili, so člani združenja poudarili, da mora Slovenija kot članica Sveta Evrope izpolniti obveznosti, ki jih je sprejela — v njihovem interesu torej predvsem uresničevati določila konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Delo, 24. maja 1993

OZNA umira počasi

Kdor prebira osmrtnice v ljubljanskem Delu, je gotovo opazil, da se žalovanju svojcev včasih pridruži „Klub Maksa Perca“.

Poznejši bralec je opazil še to, da se Klub javlja samo tedaj, ko je pokojnik bivši delavec Uprave za notranje zadeve. Institucija je iz minulih desetletij, iz časov, ko jo je slovenski ljudski glas poenostavljeno in strahoma imenoval UDBA.

Bralec osmrtnic sklepa, da gre za nekakšno stanovsko združenje. Bralec pa je tudi radoveden, kdo je nosilec Klubovega imena, saj se iz tega pojasnjuje namen in ideal združbe. Pa malo odpre Malo splošno enciklopedijo (Ljubljana 1976) in na 49. strani tretjega zvezka med drugim zve, da je bil narodni heroj Maks Perc pred koncem vojne ORGANIZATOR IN NAČELNIK „OZNE“ za Primorsko.

Bralcu, četudi je zelo mlad, se vsaj približno sanja, kaj je bila OZNA, kasnejša

UDBA. Če je pa še malo razgledan po evropskih analogijah, ve, da je bila nekaj takega kot GESTAPO, OVRA in NKVD, da se omejimo na najodličnejše sestrške organizacije najboljših ideologij našega veka.

OZNA na Slovenskem torej še ni docela izumrla. Vsaj simbolično je še prisotna v nekakšnem veteranskem klubu. Ta se resda javlja le v osmrtnicah, a bi lahko bil vsaj še toliko živ, da bi se vprašali, ali je pametno vztrajati pri imenu z nekoliko čudno preteklostjo.

Kaj je že tisto, kar umira počasi — no, tisto, kar je nekoč poskušal iskati Janez Čuček, ko si je prišel iz Titove samoupravne in nevrščene (in socialistične, pardon) Jugoslavije profesionalno ogledovat slovenske poštenjake v Argentini?

Aha, zdaj se spominjamo: SRAMOTA.

Mladika, štev. 3, 1993

O sodelavcih UDBE

V tako imenovanih vzhodnih deželah ali v zvezi z vzhodnimi deželami skorajda ne mine teden, da ne bi kakšne znane osebnosti, umetnika, znanstvenika, publicista, ter skorajda brezizjemno vsakega uspelega politika razkrinkali, da je v določenem obdobju sodeloval s Stasi, kot popularno imenujejo bivšo državno varnost. Vzhodna Nemčija oziroma Nemška demokratična republika, kot se je uradno imenovala dežela prusko konsekventnega stalinizma je pač vsakega, ki je hotel potovati, javno nastopati itd., vzela „pod luč“. Ali je obljuba, da bo „buden“, da bo javil, če bo kaj „opazil“ itd., resnično pomenila tudi sodelovanje s Stasijem ali pa je bila zgolj (konformni?) ovinek čez težave. To vprašanje si mnogi v Nemčiji zastavljajo sedaj, ko se jim ponesreči vsaka poteza kadrovske politike, ker so po aferah sodeč vse politične stranke, državne in javne ustanove itd. v vzhodnem delu združene Nemčije prestreljene z že odkritimi ali v prihodnje vsekakor neizbežno odkritimi sodelavci. Marsikdo zato meni, da bi bilo veliko bolj enostavno, znosno in celo pravično, če bi bili arhivi enostavno uničeni.

No, Slovenija, pa tudi Jugoslavija, nikoli ni bila tako prusko konsekventna in dosledna, a marsikatere dejavnosti ni bilo mo-

goče začeti, ne da bi se kandidat najprej znašel na informativnem in edukativnem razgovoru. Tako so šli skozi ta udbaški Schnellkurs praktično vsi časnikarji-dopisniki, od katerih se je pričakovalo, da bodo kot družbeno politični delavci poleg dopisništva postorili še kakšno koristno in varnostno nalogo za domovino. Samo za Marka Jenšterla, dopisnika v Argentini, se spominjam, da se je posebnim nalogam javno in eksplicitno uprl (in bil tudi ustrezno sankcioniran). Ali so torej vsi ostali dopisniki, predstavniki, pomembni uslužbenci, itd., itd., bili nesporni in zavestni sodelavci udbe? Najbrž ne. Večina je izbrala konformno in času primerno obliko rezistence. Tu pa tam pa kakšen tudi ne. Tisti, ki so brez večjih dilem pristali ali pa se uklonili, bodo pač morali v skladu s svojo profesionalno in osebno etiko in vestjo razmisliti o svojih dejanjih in sodelovanjih. Javnost ima bolj malo arbitražne preglednosti, pa tudi moralne pravice, da oblikuje ulične tribune. Ne samo, da javnost premalo ve o možnih izsiljevanjih, travmah, kontekstih itd., v katerih je prišlo do sodelovanja, tudi o pristnosti dokumentov, ki bi naj dokazovali nečedna dejanja obdolženih, ne vemo dovolj.

V. Mihelj (Republika, 26. maja)

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vsak dogodek, zlasti še politični dogodek, lahko gledamo z dveh vidikov, dveh zornih kotov. Najprej, kar direktno vidimo, kar pojav pomeni, številke izidov, nov položaj, ki izhaja iz tega in podobno. Potem pa indirektno, gledajoč z očmi izkušnje, v sorazmerju z drugimi činitelji, povezujoč ga v z preteklimi dogodki in s pogledom tudi obrnjenim v bodočnost. S tem dvojnimi načinom vedno prodremo globoko v osrčje trenj, ki so nenehno prisotna v vsakem družbenem dejanju.

DUHALDE KORAK NAPREJ

Tako gledanje nam pride prav tudi v sedanjem političnem trenutku, ki se širom države izvajajo notranje volitve v strankah, ali pa še bolj enostavno, iskanje privlačnih kandidatov za poslanska mesta na oktobrskih volitvah. Najsibodo radikali ali peronisti, pri enih in drugih ni bilo večjih presenečenj pri izidu. Tako je preteklo nedeljo peronizem province Buenos Aires strumno potrdil, da je tam ob krmilu in ga ne izpusti iz rok sedanjí guverner Eduardo Duhalde, ki je na volitvah pogazil moronskega Roussetota.

Ob tem je zanimivo, da si ogledamo nekaj točk, ki so povezane s temi dogodki. Nekajkrat smo že omenili, a ni odveč, da se k temu povrnemo, da je Duhalde eden resnih tekmecev za predsedniško kandidato leta 1995. Nenehno pa tudi kaže, da je edini, ki ima lastno politično moč, in to do take mere, da mirno lahko meče sence na samo osebo predsednika Menema. Ponovimo nekaj starih dejstev: provinca Buenos Aires ima dejansko sama po sebi kar tretjino prebivalstva države in tudi tretjino članov peronistične stranke, če ne še nekoliko več. Duhalde je že nekaj let trdno delal na graditvi močne strankarske strukture, ki mu sedaj ročno zaželene sadove. In tu Menem dejansko nima nikake besede.

Nedeljski izid kaže, da „čisti menemizem“ (menemismo puro), ki ga predstavlja moronski župan Juan Carlos Rosselot, nima nikake zasidranosti v provinci. In Menem ohranja svojo avoriteto tu in v stranki, ker doslej Duhalde še ni pretrgal prijateljskih niti, ki ga vežejo na predsednika. V kolikor pa je to izraz resničnega čutenja, v koliko pa le politična strategija, o tem si opazovalci še niso zedinjeni.

Drug del Duhaldejeve strategije je zelo enostaven in ima nekaj primesi stare peronistične taktike: močan socialni prizvok domače politike, nenehno ojačevanje politične strukture in pa prikrievanje pravih političnih namenov. Lahko trdimo, da Duhalde nenehno kritizira Menemovo politiko, ne da bi to javno in jasno izjavil. Pri ljudeh, zlasti pri najnižjih slojih, prihaja do vtisa, da je med Menemom, ki izvaja divjo liberalkapitalistično politiko, in Duhaldejem, ki se kaže socialno čutečega, ogromna razlika. Guvernerju je uspelo zgraditi prikaz socialne osebnosti, ne da bi pretrgal izredno dobrih razmer ne s stranko ne s predsednikom.

Po drugi strani pa mu je uspelo močno zasidirati se v sami peronistični stranki. Zadnja sprememba v vodstvu peronizma, ko so na krmilo prišli „stari guvernerji“, je delo Duhaldeja; enako pobotanje, ki so ga dosegli v prestolnici, da je uradni peronizem mogel nastopiti združeno za osebo Ermana Gonzáleza. Do kje je Duhalde pripravljen voditi to svojo politiko, je druga zadeva. Koliko je svest lastne moči in do katere točke je pripravljen dokazati svojo neodvisnost od predsednika, je tudi druga zadeva. Doslej, in to je zanimivo, je eden izmed političnih vodij (tudi v peronizmu), ki se najbolj jasno izraža o potrebi ustavne

spremembe, čeprav bi to pomenilo da bi moral za predsedniško kandidato predstaviti borbo Menemu v vrstah peronizma. Ali je to Duhaldejev namen? Ob zadnji zmagi so prav opisovali, da je guverner mož, ki doslej v svoji precej dolgi politični karieri ni doživel nobenega poraza...

SAMO UGLEDNI ČLAN?

Caudillo je neka posebnost argentinske politike. Zanimivo bo bolj v zgodovini iskati korenine tega pojava, ki verjetno izhaja iz neke mešanice srednjeveškega pojava graščakov ter indijanske ustanove poglavarjev. Dejstvo je, da je skoraj dvestoletna argentinska zgodovina polna primerov, ko so usodo dežele imeli v rokah ti predstavnik domačih ustanov.

Slovar prevede besedo „caudillo“ kot „vodja, poglavar, predstojnik, ugleden član stranke“. A pojavu (caudillaje) pripisuje amerikanizem „tiranstvo“. Caudillo je vse to in še marsikaj več. In politično polje v Argentini nudi nenehne možnosti za pojav novih figur, ki slone bodisi na lastnih vrlinah politične spretnosti, bodisi na ljudski priljubljenosti. Kadar se združita obe, tedaj je zmaga zagotovljena. Tak je bil primer Perona. Menemu vseh teh vrlin ne moremo pripisati. Bo Duhalde zmožen to izvesti?

V manjši meri in po provincah moremo zaslediti nove pojave. Tako npr. Reutemann v Santa Fe. Prejšnji teden so skoraj po petih mesecih imenovali novega senatorja za to provinco. Jorge Massat bo devet let sedel na senatorskem sedežu, kljub predsedniku Menemu in peronistični stranki.

Ko je Menem iskal kandidate za kompicirane province (San Juan, Tucumán, Santa Fe), kjer je vse kazalo na zmago opozicije, je našel nekatere zanimive osebnosti. V Santa Fe je bil to Carlos Reutemann, posestnik in bivši avtomobilski dirkač Fórmule 1. A izkazalo se je, da se je sedanjí guverner kar hitro prilagodil politični dejavnosti in postal v svoji provinci nov caudillo. Ne le da je premagal radikalizem, zoperstavil se je tudi samemu predsedniku. Menem je zahteval, da provincijska zbornica potrdi za novih devet let dotedanjo senatorico (Liliano Gurdulich de Correa), ki je zvesto zastopala Menemove interese v senatu. Reutemann se je temu uprl in stvar zavlačeval toliko časa, da so se izvedle notranje volitve v provincijskem peronizmu. Z lastno močjo in bistrimi političnimi povezavami je dejansko pogazil nasprotnike in takoj nato v zbornici dosegl, da so imenovali za senatorja Massata, ki uživa njegovo popolno zaupanje.

Tak pojav, ki je lasten argentinski politični tradiciji, težko zasledimo pri radikalizmu. Čeprav so tam močne osebnosti, zlasti v posameznih provincah, vendar radikali ne morejo doseči tega spoja z domačo politično tradicijo. Edini dosedanji primer v zgodovini je bil prav Hipólito Yrigoyen, a samo on. Alfonsín je sanjal o tej slavi, a mu ni uspelo. Za njim pa ni osebnosti, ki bi imela podobno ljudsko privlačnost. Ne De la Rúa ne Angeloz, ne spadata v to kategorijo. Je v tem tista pomanjkljivost radikalizma, ki ga nenehno potiskata na drugo mesto?

Medtem, ko iščemo odgovor na to vprašanje, še nekaj. Sodišče raziskuje nov škandal. Bivši minister za javna dela province Buenos Aires Alieto Guadagni, sedanjí poslanik v Brazilu ne more položiti jasnih računov glede nekega italijanskega posojila za očiščenje reke Matanza. Med domačim sodnikom (Irurzun) pa italijanskim tožilcem (Paraggio) bodo sedaj skušali razkriti resnico. To pa je v tej deželi težko delo.

S slovensko pridnostjo in kvaliteto bomo uspeli!

Razgovor s HERMANOM ZUPANOM,

predsednikom Slovenske latinskoameriške zbornice in enim najuspešnejših slovenskih podjetnikov na svetu.

Herman Zupan izhaja iz begunske družine, ki si je v letih 1948-1949 našla zavetje v Argentini. Doživljala je usodo tisočev izseljencev, ki so si morali iz nič graditi novo življenje v tej gostoljubni deželi. Družina Hermana Zupana je kmalu pričela z knjigovoznico. Iz nje se je razvilo manjše grafično podjetje, ki se je uspešno širilo do današnjega razmaha. Vsa Zupanova družina je že od začetka bila živ ud slovenske skupnosti. Že pokojni oče Zupan je bil organizator Medsebojne pomoči in boter Slomškovega doma. Njegov sin, naš podjetnik, pa je že od l. 1960 v odboru Slomškovega doma. Ko se je gradilo novo poslopje, je bil dve leti tudi njegov predsednik. Rad pomaga in zahaja v Dom, zlasti ob nedeljskih srečanjih.

Lani je bil imenovan za častnega konzula države Slovenije, na kar smo lahko ponosni.

Leta 1991 je bil Zupan v Miami, ZDA, proglašen za podjetnika leta na področju grafične industrije v vseh treh Amerikah, kar pomeni najvišje priznanje, ki ga lahko ameriški podjetnik dobi v tej stroki. Zupan je lastnik šestih tovarn za izdelavo kartonske tiskarne in valovite embalaže. Je največji slovenskih podjetnik v latinski Ameriki, prav gotovo pa spada med najuspešnejše slovenske industrijalce na svetu.

V šestih podjetjih, ki so vsa v slovenskih rokah, zaposluje 950 delavcev, med temi 90 Slovencev. Ta podjetja napredujejo pod njegovim vodstvom. Saj podjetnik Zupan združuje poleg mnogih vrlin, odlične organizacijske sposobnosti in izredno bistrovost v gospodarstvu. Zato so ga člani Slovenske latinskoameriške zbornice na drugem rednem letnem občnem zboru ponovno izbrali za predsednika. Ob tej priložnosti smo mu stavili nekaj vprašanj, na katera je rade volje odgovarjal.

Na zadnjem občnem zboru Slovenske latinskoameriške zbornice ste zopet doživeli lepo priznanje. Kaj mislite o tej organizaciji slovenskih podjetnikov?

Slovenska latinskoameriška zbornica ima kot vse trgovske zbornice nalogo, da pospešuje in zbližuje države z gospodarskimi stiki: v našem primeru Argentino in novo državo Slovenijo. Naš glavni namen je navduševati podjetnike in obrtnike za čim večjo izmenjavo stikov in trgovskih pogodb. Zbornica kot taka ne kupuje in prodaja. Njena naloga je v ustvaritvi stikov, posredovanju informacij in odgovorov na vprašanja. Že lani je bilo veliko ponudb za prodajo raznih izdelkov od podjetnikov v Sloveniji. Zbornica z veseljem posreduje vse informacije. Glede večje gospodarske in trgovske povezave med Argentino in Slovenijo smo lahko samo optimisti.

Lani ste obiskali domovino. Kakšni so bili vaši vtisi ob tem obisku?

V Slovenijo sem bil povabljen kot predsednik naše slovenske zbornice v Argentini na mednarodni kongres gospodarstvenikov na Bledu. Kongresa se je udeležilo 250 ekonomistov iz vsega sveta. To je bil prvi, največji kongres gospodarstvenikov v novi državi. Poleg tega sem se v Sloveniji sestal z vodilnimi predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije. Prav tako sem obiskal različna slovenska podjetja.

Kakšen vtis ste imeli ob teh stikih z domačo, slovensko industrijo?

Slovenska industrija je na mnogih poljih na zelo visoki stopnji. Mnoga slovenska podjetja lahko primerjamo z najboljšimi podjetji v Evropi. Slovenska industrija je mnogo delala za bivšo Jugoslavijo, ki ni zahtevala visoke kvalitete. Ker je danes izvoz na jug praktično onemogočen, mora Slovenija iskati nove trge proti severu in zahodu, kar pa zahteva višino evropskega trga v kvaliteti in ceni. Ker pa je standard življenja v Sloveniji nižji od teh držav, upajmo, da bodo naši rojaki hitro našli uspešno pot razvoja in izvoza.

Ni skrivnost, da veliko potujete. Ali bi lahko našim bralcem kaj povedali o teh potovanjih?

Ni dvoma, da je Evropa v grafični in embalažni industriji najbolj kvalitetna na svetu. Zato so naša potovanja združena z obiski najbolj naprednih podjetij naše industrije. Ker smo člani raznih mednarodnih strokovnih organizacij, imamo praktično povsod odprta vrata.

Kako gledate na gospodarski razvoj v Argentini?

Večina argentinske industrije je v velikih težavah. Brezposelnost narašča, kot v veliki večini držav na svetu. Verjetno se bo to v prihodnje še stopnjevalo. Zakaj? Mercosur — združeni skupni trg Argentine, Brazilije, Paragvaja in Urugvaja povzroča argentinski industriji velike težave. Revščina, zaradi nizkih plač in brezposelnosti v sosednjih državah, se počasi seli tudi v Argentino. Gotovo pa je, da je stabilnost denarne valute doslej pozitivna. Če se uredi gospodarstvo v sosednji Braziliji, potem lahko upamo na boljše čase.

In vaša podjetja? Je napredek kljub gospodarski krizi še vedno obetajoč?

Tudi nam odprte meje povročajo velike težave. Iz sosednjih držav prihajajo izdelki z neljalnimi cenami. Mi smo tehnološko in kvalitetno brez dvoma na evropski stopnji. V grafični embalažni industriji se bomo borili in trudili, da bo Argentina na tem polju enaka najbolj razvitim državam na svetu, v cenah in kvaliteti.

Ali se vam zdi z uporabo najnovejših industrijskih dosežkov in najboljšimi stroji mogoče vzdrževati proces odprtih mej?

Prepričan sem o tem, kajti trenutno zamenjujemo stroje, ki so sicer manjši od starih, produkcija pa je trikrat večja. Upamo, da s slovensko pridnostjo in evropsko kvaliteto, uspeh ne bo izostal.

In za konec še, eno vprašanje: Kaj pričakujete od slovenskih podjetij?

Naloga slovenskih podjetnikov v svetu je graditi močno organizacijo, s svojo lastno identiteto. Ta bo pomagala pri razvoju argentinskega in slovenskega gospodarstva. Znala bo ustvariti most do domovine in ji pomagati do pravne, svobodne, moralno zdrave in gospodarsko močne države. Zato prisrčno vabim vse obrtnike, profesionalce, male in velike podjetnike v izseljenstvu, da se naši zbornici pridružijo. Prav vsi naj bi s svojim sodelovanjem ustvarjali pogoje za boljše čase.

Pogovarjal se je Marjan Šušteršič

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske latinskoameriške Trgovske Zbornice

ZANIMIVE SEMINARJE sta v Ljubljani priredili dve trgovski ustanovi s temo: O estetiki in aranžmaju, O zavijanju daril in uspešnem vodenju zasebnega podjetja.

SLOVENIJA V SVETOVNI BANKI. Za članstvo je izpolnila vse pogoje. S članstvom v Svetovni banki, v Mednarodnem skladu in Evropski banki za obnovo, je sklenjen prvi in najvažnejši korak pri povezovanju Slovenije na globalni ravni.

KOCKA MORA PASTI. Še je čas, da se začne s prenovo podjetij in se slovensko gospodarstvo dvigne na evropsko raven. Na žalost slovenski izdelki le redko dosežajo evropske zahteve po ceni in kakovosti. Slovenski delavec je štirikrat cenejši in dvakrat manj produktiven kot evropski.

40 SLOVENSkih PODJETIJ trguje z lepim uspehom na Češkem in v Slovaški. Svoje izdelke pa prodaja 15 slovenskih proizvajalcev.

KMETJE NEZADOVOLJNI. V Mariboru sta Zveza zadrug Maribor in Kmečka zveza pripravili pogovor s kmeti. Dvorana je bila premajhna in vse povedano precej vroče. Prevladovalo je mnenje o slabem stanju v kmetijstvu, ki se je zadnji čas še poslabšalo. Odkupne cene mesa in mleka ne dohitevajo inflacije in čedalje večjih stroškov materiala. V hribovskih krajih kmetije nimajo več denarja za plačilo socialnih dajatev.

NEKAJ LJUBLJANSKIH SEJMOV: Slovenski avtomobilski salon (od 16.—30. maja); III. mednarodni sejem sodobne umetnosti in starin (od 30. maja—3. junija); srečanje „Marketing Club“, industrijskih oblikovanj (od 3.—10. julija).

BREZPOSELNOST: Za Evropsko skupnost bodo številni brezposelni še nekaj časa veliko breme. Računamo, da je preseglo 14 milijonov oseb. Optimistične napovedi o zboljšanju so bile na žalost naivne.

PODJETNIŠKA VRLINA. „Imamo vse razloge, da smo skromni. Še nikdar ni nihče izgubil posla, ker bi prisluhnil stranki preveč pozorno,“ pravi Bob Ebstein, direktor Sybase, o nevarnosti, ki preži na uspešne podjetnike, da zlahka zdrsnejo v aroganco.

RAZVOJ IN TRŽENJE NOVEGA IZDELKA. V poplavi podjetniške literature prevladujejo prevodi tujih uspešnic. Domačih, slovenskih avtorjev je zelo malo. Letos januarja je pri založbi Gospodarskega vestnika izšla knjiga mag. Henrika Dovžana pod gornjim naslovom. Knjiga ni le zanimivo branje, temveč koristen pripomoček vsem podjetnikom in strokovnjakom. Namenjena je samopoučevanju, začetnikom kakor izkušenim trgovskim posrednikom.

OSMO MESTO zavzema Slovenija pri trgovanju z Rusijo. Slovenija in Rusija sta podpisali nov gospodarski spozrazum, ki temelji predvsem na novih postavkah svetovne trgovine. To pomeni priložnost za nov začetek.

REVIJA ZA PODJETJA „MANAGER“, ki jo izdaja Gospodarski vestnik v Ljubljani, ima že 1700 naročnikov. Izdaja tudi knjige. Pri tej založbi je izšlo doslej pet knjig z naslovi: „Kako do dobička“, „Kako se uspešno pogajati“, „Sistemi kakovosti“, „Nova konkurenca“ in „Retorika za menagerje“.

POSOJILA ZA ISO-9000. Ponudba mariborske kreditne banke je naletela na veliko odobravanje po podjetjih. Posojila so namenjena podjetjem, ki bi želela pridobiti spričevalo kakovosti ISO-9000 in premorejo kakovostno proizvodnjo in storitve, nima jo pa dovolj denarja, da bi to kakovost pokazala. Za posojila je zaprosilo že nad 100 slovenskih podjetij. „VAROVANJE SECURITY“, je bil nas-

lov ljubljanskega sejma. Udeležilo se ga je 105 razstavljalcev. Sejem je bil namenjen vsem, ki bi zavarovali svojo lastnino in strokovnjakom za uspešno varovanje premoženja.

NAGRADE GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE je v l. 1993 za izjemne gospodarske dosežke podelila šestim podjetnikom. To je najvišja slovenska nagrada za uspešno delo, pravilnost poslovnih odločitev, ki se kažejo v uspešnosti podjetij. Podjetja, ki jih vodijo letošnji nagradenci so dokaz, da je Slovenija sposobna vključevanja v razviti svet. Dogodek dokazuje, da v novi državi le ni vse tako črno, kot skušajo nekateri prepričevati. Stvari se počasi, a vendarle premikajo v pravo smer.

„SPOZNAVAMO SLOVENIJO“. Ena najmočnejših italijanskih bank Credito Italiano je zaprosila za odprtje podružnice v Ljubljani. To naj bi bila nekakšna zamena za podružnico Ljubljanske banke v Milanu. Obe banki se zanimata za razvoj domačih gospodarstev, predvsem pa za mednarodno trgovino. „Spoznavajmo Slovenijo“ je geslo, ki je v Italiji postalo domače. Uporabljajo ga na raznih posvetih.

MEDNARODNI SEJEM EKO 93. V začetku aprila je bil v Celju drugi mednarodni kongres za varstvo okolja. Sejma se je udeležilo sedmdeset razstavljalcev. Sejem je bil po obisku in kakovosti dokaz, da se v Sloveniji počasi pričenjajo zavedati pomena zdravega okolja.

VIŠJA ŠOLA ZA GOSPODARSKE POKLICE v št. Petru na Koroškem in Gospodinjina šola uspešno delujeta. Šola za Gospodarske poklice traja 5 let in omogoča vstop v poklicno življenje v trgovskih, bančnih in drugih službah. Gospodinjina šola daje poseben poudarek praktičnim predmetom: računalništvu, kuharstvu, gospodarstvu itd. Potrebno je znanje slovenščine in nemščine. Vodja šole je dr. Janko Zerzer.

CENTER EURONOVA naj bi nastal na tromeji na Podklostru. Imel naj bi kapaciteto za 30 mladih podjetnikov iz Avstrije, Slovenije in Italije, ki delujejo na področju medicine, informatike, elektronike in biželeli ustanovitve podjetja. Z gradnjo centra, ki bo stal okoli 42 milijonov šilingov bodo začeli poleteti. Dežela Koroška bo krila 50%.

BIOLOŠKO KMETOVANJE stalno narašča. Na Koroškem približno 200 kmetov dela po smernicah biološkega kmetovanja. Vsi poizkusi te vrste so tvegani, zlasti če ni izkušenj in aktualne podpore.

OBDAVČITEV KLOVNOV. Odlok italijanskega finančnega ministrstva je postavil merilo za obdavčitev klovnov, akrobatov, čarodejev in drugih cirkuških delavcev. „S tem so naši politiki kaznovali in obdavčili sami sebe,“ je izjavil neki časnikar.

1460 MILIJONOV PRESEŽKA je imela Brazilija po uradnih podatkih. V februarju so izvozili za 2900 milijonov dolarjev. V primerjavi z isto dobo lani se je izvoz dvignil za 22,8% in uvoz zmanjšal za 3,79%.

MEDOCEANSKA ŽELEZNICA, ki bo povezovala dva oceana, je že pričela z vožnjami na 5000 km dolgi progi, z dvema lokomotivama in 14 vagoni. Vozila bo deset dni od čilske obale do Sao Paulo v Braziliji. V Argentini prečka Tucumán, Salto in Jujuy.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

28. maja

1 dolar	111,00 SIT tolarjev
1 marka	68,54 SIT tolarjev
100 lir	7,46 SIT tolarjev

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Dr. France Bučar, bivši predsednik slovenskega parlamenta, se je pridružil piscem ravnokar pretekle zgodovine. Pri založbi Mihelač je izšla ob njegovi sedemdesetletnici knjiga *Prehod čez Rdeče morje*. Opisuje dogodke zadnjih petih let, objavljeni so njegovi najpomembnejši govori in ocena obravnavanega obdobja.

ČRNOMELJ — Seizmološki zavod Slovenije je v soboto, 29. maja zabeležil potresni sunek na območju med Slovenijo in Hrvaško. Potres je imel moč 4. stopnje po Richterjevi lestvici, povzročil precejšen preplah med prebivalstvom Črnomlja, Vinice in Novega mesta ter manjše poškodbe na poslopjih.

LJUBLJANA — Po končani zimi so opravili bilanco na slovenskih smučiščih in z žalostjo ugotovili, da je bil izkupiček daleč pod načrtovanjem. Še najbolj so se približali planu na Straži (65%), na Rogli (56%) in na Pohorju (40%). Na dnu lestvice sta Krvavec (3%) in Zatrnik (0%). Boljši rezultati so predvsem bili doseženi tam, kjer imajo naprave za umetno zasneževanje.

TOLMIN — Soški elektrarni Plave in Doblar sta bili zgrajeni že pred drugo svetovno vojno. Presegli sta predvideno življenjsko dobo, zato predvidevajo gradnjo novih hidroelektrarn in popravilo oziroma zamenjavo izrabljene strojne opreme in agregatov. S tem bi izboljšali vodno izkoriščenost in njih moč bi narasla s sedanjih 80 na 137 megavatov.

LJUBLJANA — V Sloveniji je že 72 detektivskih agencij in podjetij za varovanje premoženja. Njihove naloge niso nič drugačne, kot drugje po svetu: iskanje podatkov o osebah, slednja zakonca, izterjatve dolgov, itd.

MARIBOR — Obramba pred točo je vsako leto problematična. Mariborski letalski center bi lahko izvajal obrambo pred točo na območju Maribor, Rus, Lenarta, Gornje Radgone in Pesnice, če bi dobil 5 milijonov tolarjev. Problem predstavljajo tudi rakete, ker tiste v zalogi niso zanesljive, novih pa ni lahko dobiti, saj so tovarne v državah, ki so pod embargom. Poleg tega bi radi okrepili podatke radarskega centra na Lisci z oživitvijo enakega centra v Žlikarču.

LJUBLJANA — Po podatkih popisovanja iz leta 1990 je bilo v Sloveniji okoli 650.000 stanovanj, ki so jih v zimskih mesecih ogrevali na razne načine. Kar 30% stanovanj so greli z drvmi, 29% s kombinacijo premoga in drvmi, 15% s tekočimi gorivi, 12% z daljinskim ogrevanjem (toplarne), 7% samo s premogom, ostale pa z električno, plinom ali pa kombinacijami raznih možnosti. 124 stanovanj pa so greli vso zime le s pomočjo sončne energije.

DOMŽALE — V domžalskem plesnem klubu Life so podelili nagrade, ki jih pripravljajo vsako leto revija Stop. Za zabavno glasbo so podelili glasbeno Limono 93 Heleni Blagne, Viktor 93 pa so prisodili skupini Pop Design.

LJUBLJANA — Novosti glasbenih izdaj: Tomaž Domicelj je izdal ploščo *Človek v ogledalu* (pravi, da ima plošča le eno napako: ima preveč potencialnih uspešnic...). Člani skupine Vindy imajo povprečno petnajst let. Doma so iz Slovenj Gradca, največkrat igrajo no šolskih plesih; izdali so svojo prvo kaseto. — Evropa, kaj boš zdaj storila je uspešnica, ki jo izvaja Lopatič Family Band: sestavljajo ga oče Silvester in sinova Rok in Jure. Oče se z glasbo bavi že 35 let in upa, da bo LFB skoraj izdala kaseto s pretežno lastnimi skladbami in pesmijo Slovenija, moja domovina. Za slednjo so besedilo prispevali šolarji iz Cerkelj ob

Krki, ki je že postala kar šolska himna. — Založba kaset in plošč RTV Slovenija je predstavila čez trideset novih kaset, plošč in videokaset vsakovrstne glasbe. Načrt za letošnje leto predvideva skupno izdajo 160 plošč in kaset.

LJUBLJANA — Po osvoboditveni vojni je Adria Airways letos prič uspelo sestaviti 13 čarterskih poletov med letošnjo (slovensko) pomladjo in jesenjo. Pogodbo so podpisali s turističnim operaterjem, ki bo zbral 2.500 turistov za pot iz Leipziga v Slovenijo.

LJUBLJANA — V zadnjih dveh letih so zabeležili okoli petdeset terorističnih napadov, od katerih so trije politične narave: umor Ivana Krambergerja, molotovka pred stanovanjem Mileta Šetinca (poslanec LDS) in eksplozija pod avtom Zmaga Jelinčiča (poslanec SNS). Od ostalih jih nekaj spada v čas med in po zadnji vojni, ko so razstrelili več stebrov električnega daljnovoda.

LJUBLJANA — Slovenske železnice so ukinile nekaj vlakov, ki so bili minimalno zasedeni (od 6 do 31 potnikov): dva na progi Ljubljana-Borovnica, dva na progi Murska Sobota-Ormož, pet Sežana-Divača in enega na progi Postojna-Divača. V načrtu je bila ukinitve vlakov, ki so zasedeni manj kot 15 odstotno, a v tem slučaju bi jih morali ukiniti kar 64.

LJUBLJANA, CELJE — Dva rokarska nastopa sta vzbudila zanimanje med prijatelji tovrstne glasbe. V ljubljanskem študentskem naselju je nastopila skupina *Majke iz Vinkovcev* z zelo dobro pripravljenim koncertom. V celjskem Klubu pa se je predstavila skupina *Strelnikoff*, ki je pravkar izdala ploščo *Heavy Mentally Retarded*, vendar kritikom njihov nastop ni ugajal, ker naj bi bil premalo pripravljen in je vseboval premalo samodiscipline.

LJUBLJANA — Po komentarju ministrstva za obrambo imajo častniki JA v Sloveniji višjo pokojnino kot pa imajo častniki TO plače. Pravijo, da je do tega prišlo, ker upokojeni častniki JA še ne dobivajo pokojnine ampak akontacijo, vse do tedaj, ko bodo njihove pokojnine usklajene z ustreznim zakonom.

PTUJ — V Minoritskem samostanu so pripravili že četrto razstavo kulinarnih posebnosti. Na njej so kmečke gospodinje predstavile skoraj sedemsto mesnih, krušnih in mlečnih jedi. Organizatorji si želijo, da bi v prihodnje razstava zrasla v festival slovenske podeželske ustvarjalnosti.

LJUBLJANA — V Cekinovem gradu je bila odprta razstava cvetja in zloženek. Na tekmovanju spretnosti in domišljije se je predstavilo 22 cvetličarjev, med katerimi je bil najboljši že lanski zmagovalc Franci Landeker iz cvetličarne Eli v Mostah.

LJUBLJANA — Svetovno znani violinist Pinchas Zukerman je prvič nastopil v Sloveniji. V Cankarjevem domu se je predstavil z dvema recitaloma, ki ju je posnela TV Slovenija, kasneje pa jih bo založba Zukerman izdala na video laserski plošči. Nastopal je v spremstvu pianista Marca Neikruga.

VERŽEJ — Ob drugi obletnici začetka vojne v Bosni so v centru za begunce pripravili razstavo in prireditve z imenom *Dan odprtih vrat*. Na njej so gospodinje pokazale razne bosanske jedi, kvačkane prte, zavese, pletenje. Zvečer je bila še prireditev, na kateri so se zahvalili domačinom za gostoljubje. Iz vsega pa je zelo domotožje in žalost nad izgubo dragih. Begunci imajo svojo šolo s 135 otroki in svojo kuhinjo. — Po skoraj 50 letih se ponavljajo zgodbe Vetrinja, Spittala, Senigallije in drugih...

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: 30. maja je bil rojen **Damijan Malalan**, sin arh. Poldeta in arh. Tončke roj. Koželnik. Čestitamo!

Krst: V soboto, 29. maja, je bila krščena v župnijski cerkvi Sagrada Familia (Carpachay) **Tatjana Danijela Pastorini**, hčerka Andreja in Danice roj. Blazinšek. Botra sta bila Silvij Balzinšek in Gabriel Carnevale.

Srečni družini iskreno čestitamo!

NOVICE S KOROŠKE

PAVLE ZABLATNIK UMRL

V 81. letu starosti je 26. maja umrl v Celovcu znani slovenski kulturni delavec, pedagog, znanstvenik, duhovnik, etnolog in narodopisec dr. Pavle Zablantnik.

Rodil se je 4. decembra 1912 v Bilčovsu, mašniško posvečen je prejel 1. 1938. Dalj časa je deloval kot kaplan in provizor, po dodatnem študiju slavistike v Gradcu je postal profesor na Slovenski gimnaziji.

Pavle Zablantnik, ki ima velike zasluge za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem, je v šestdesetih letih bil predsednik Krščanske kulturne zveze, od leta 1968 do 1978 ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, s katero je bil povezan kot profesor od njene ustanovitve leta 1957 do svoje smrti, saj je bil tudi častni odbornik Združenja staršev.

Kot znanstvenik je napisal več knjig in razprav ter bil iskan strokovnjak v narodopisnih vprašanjih. Bil je tudi dolga leta zvzet odbornik in predsednik Celovške Mohorjeve družbe.

Od mnogih odlikovanj, ki jih je prejel dr. Pavle Zablantnik v svojem bogatem življenju, naj omenimo Tischlerjevo nagrado, s katero sta ga NSKS in KKZ odlikovala leta 1982.

Decembra lani je Mohorjeva družba počastila svojega dolgoletnega predsednika. Slavju se je pridružil koroški deželni glavar dr. Zernatto in podelil visoko odlikovanje dežele Koroške.

Bil je tudi velik prijatelj Slovencev po svetu predvsem kot predsednik Mohorjeve družbe.

Naj počiva v miru!

Združena levica

Konec maja so se združile naslednje slovenske levičarske stranke v novo stranko: Socialno-demokratska prenova (po večkratni spremembi naslednica komunistične partije), Delavska stranka, Socialdemokratska unija ter socialistična in seniorska unija. Ime nove stranke je **Združena levica socialnih demokratov**. Predsednik nove stranke je stari komunist in direktor Adrie Janez Kocijančič. Takoj so zaprosili za sprejem v Socialistično internacionalo.

Po drugi strani pa se je zelo ohladilo navdušenje za spojitev Socialistične stranke (ki je naslednica stare SZDL in dejansko ena od razcepov starih komunistov) ter Socialno-demokratske stranke, ki jo je prej vodil dr. Pučnik. Na zadnjih volitvah v stranki je prevzel vodstvo Janez Janša in se je z njim ta stranka nagnila bolj na desno in nima več interesa združitve z levico.

KOROŠKE ŠOLE obiskuje 2202 šolarjev, ki niso avstrijski državljani. Največ jih je v Celovcu - dežela (404), sledi Spittal (365), Beljak - mesto (359) Beljak - dežela (275), Št. Vid (225), Velikovec (161), Celovec - mesto (151), Volšperk (111), Feldkirchen (86) in Šmohor (65). Največja skupina beguncev je s srbsko ali hrvaškim jezikom (1600).

PESNIK IN FIZIK: 7. januarja 1993 so praznovali obletnico smrti slovenskega pesnika in fizika Jožefa Štefana. Bil je zvest pripadnik slovenske narodne skupnosti, kot gimnazijec je pisal pesmi v slovenskem jeziku in jih objavjal v časopisih „Vedež“ in „Slovenska bčela“. Na celovski gimnaziji je ustanovil literarno družbo „Celovška Slavija“. Isto ime je imel šolski časopis; bil je tudi ustanovitelj dveh pevskih zborov. Kot fizik je svetovno znan, ker je bil na dunajski univerzi razvil zakon o sevanju, ki nosi ime „Štefan-Boltzmanov zakon“ (da je energija žarečega telesa proporcionalna četrti potence njegove absolutne temperature). Po njem se tudi imenuje atomski inštitut v Ljubljani.

OBCNI ZBOR Narodnega sveta koroških Slovencev: Na njem je predsednik NSKS dr. Grilc izjavil: „Kdor je za integracijo v večje stranke in istočasno proti močni manjšinski organizaciji oz. proti slovenskemu parlamentu, ta zagovarja hote ali nehoti asimilacijo slovenske narodne skupnosti.“ Če bi bili v skupni organizaciji, bi na marsikatero vprašanje lahko že odgovorili, marsikatero pozicije bi bile različne, vendar bi zastopali enotno stališče. Vsi delegati iz vsega dvojezičnega ozemlja so se brez izjeme izrekli za ustanovitev Slovenskega javnopravnega parlamenta in naložili vodstvu NSKS pogajanja. Če do poletja t. l. ne bo odločilnih premikov, bi sklicali široko zborovanje za povečanje pritiska na pristojne oblasti. Poleg slovenskega parlamenta in samostojnega zastopstva v Deželnem zboru sledi tudi vprašanje zakona o narodnih skupnosti.

SUHA: Na občinski seji so odborniki sklepali tudi o kulturnem tednu. Predlagali so, da bi bile publikacije dvojezične, predlog je bil odklonjen.

Slovenski likovni umetniki v svetu

V Cankarjevem domu so 6. maja v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa - Konferenca za Slovenijo in Slovenskega umetnostnega zgodovinskega društva prof. dr. Nace Zumi, dr. Stane Babnik, dr. Irene Mislej, Rafko Vodeb, Marjana Lipoglavšek in Meta Gabršek Prosenc skozi svoja predavanja poskušali opredeliti še eno poglavje skupnega kulturnega prostora: predstavili so dela in življenja slovenskih slikarjev zunaj domovine in izpostavili probleme, ki se zastavljajo pri vrednotenju njihovega ustvarjanja. V središču njihove pozornosti so bili slikarji Venio Pilon, Bara Remec, Stanislav Rapotec, Aleksa Ivanc in Milan Volovšek. (Remčeva in Volovšek sta iz Argentine)

MALI OGLASI

Še je čas za vložitev zahtevka za denacionalizacijo vaših nepremičnin v Sloveniji! Ponujamo vam pomoč. **Alejandra Igljč Šef. Clavarjeva** 45. 61000 LJU-BLJANA - Tel.: (38-61) 347-808, Fax: (38-61) 311-362 **Proyectos de Informática S.A.** - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. **Marko Mustar**; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader** - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

DENAR S.R.L. - Kocmur in kompjuterji Tel./Fax: 942-8681/943-6023

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes oseo-integrados; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je **Juan Kočar**. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. **H. Yrigoyen** 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanih in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sredi, petek od 17. do 20. ure - Roque Saenz Peña 3245 - (1752) Lomas del Mirador - Tel.: 652-1910.

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 18 do 20 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574 / 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574 / 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

**PORAVNAJTE
NAROČNINO**

SLOVENSKI DRŽAVNI PRAZNIK

bomo proslavili v soboto, 26. junija 1993 ob 20. uri
na **Ramón L. Falcónu** 4158, Buenos Aires

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet
vabita vse rojake na

SLAVNOSTNO VEČERJO

za katero je treba dvigniti karto (20 pesov na osebo)
najkasneje do 21. junija v Slovenski hiši ali v Slogi.

Posebno vabljeni člani vseh organizacij!

Slovenska kulturna akcija

3. kulturni večer

Jaroslav Skrušny: Kultura in televizija v Sloveniji

V petek, 11. junija ob 20 v Slovenski hiši

4. kulturni večer

dr. Alojzij Kukovica SJ

O novem katekizmu katoliške Cerkve

V soboto, 19. junija ob 20. uri v Slovenski hiši.

Vera v Boga narašča tako v Evropi kot v ZDA

Objavljeni podatki zanimive ameriške ankete

Vera v Boga je v tem trenutku ponekod v svetu baje močnejša kot kdajkoli prej v zgodovini človeštva. Po podatkih nedavno izvedene ankete je zelo šibka le v nekdanji Vzhodni Nemčiji in na Nizozemskem. Sicer pa je iz ankete, ki sta jo izvedla duhovnik **Andrew Greeley** in Center za raziskave javnega mnenja na univerzi v Chicagu, dokaj nedvoumno izhaja, da se vera krepi v nekdanjih evropskih socialističnih državah.

Greenley je v poročilu naglasil, da je raziskava pokazala, da je še prezgodaj, da bi pisali osmrtnico veri. Bog ni umrl, niti med socializmom. Te ugotovitve izhajajo iz odgovorov 19.000 anketiranih v Nemčiji, Veliki Britaniji, Madžarski, Italiji, Irski republiki, Severni Irski, Norveški, Izraelu, Sloveniji, Novi Zelandiji, Združenih državah Amerike, Nizozemski in Poljski.

Raziskovalci so ugotovili, da z izjemo prebivalcev bivše Vzhodne Nemčije in Nizozemske velika večina ljudi v vseh državah veruje v Boga: 9 na 10 v ZDA in Irski republiki, 8 na 10 v Italiji in več kot 2 na 3

v Izraelu, Veliki Britaniji in Novi Zelandiji. V bivši Vzhodni Nemčiji je manj kot 25 odstotkov ljudi izjavilo, da veruje v Boga, na Nizozemskem le nekaj več kot polovica.

Greeley je še zatrdil, da je v nekaterih državah, posebno na Irskem (oziroma v Severni Irski in Irski republiki), Poljski in ZDA, stopnja pobožnosti visoka, celo višja kot kdajkoli prej v zgodovini človeštva.

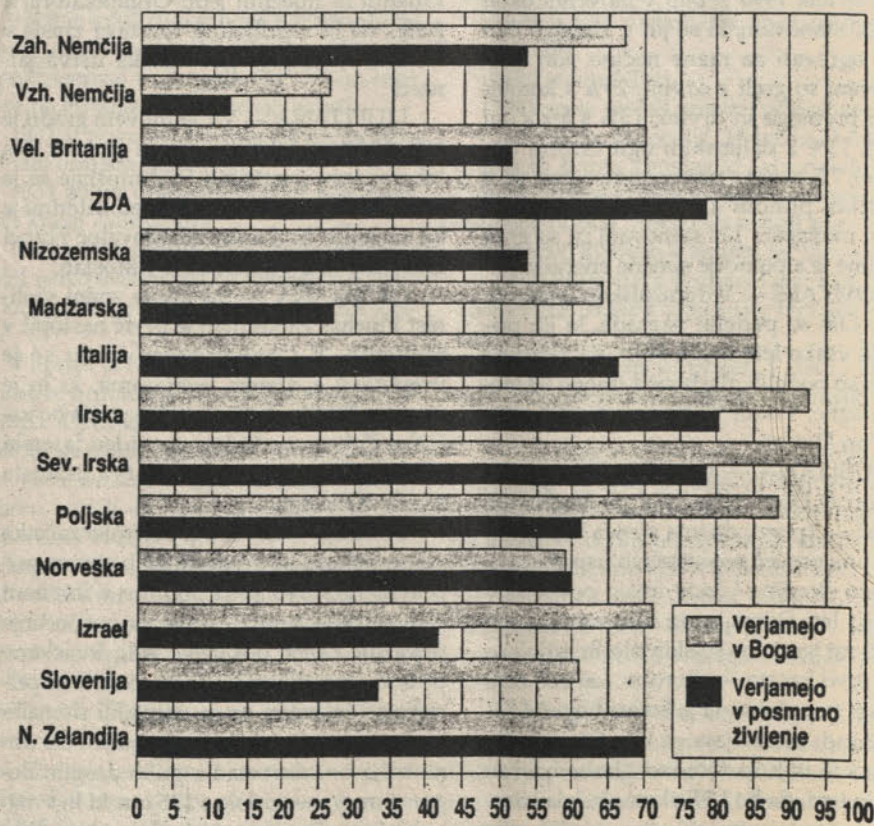
Raziskava je tudi ugotovila, da vera v posmrtno življenje narašča med mladino v Nemčiji, Sloveniji, Izraelu in Madžarski in je močnejša med tistimi, ki imajo več kot 35 let. Večina prebivalcev v enajstih državah verjame v posmrtno življenje, izjeme so samo nekdanja Vzhodna Nemčija (12 odstotkov), Slovenija (33 odstotkov) in Izrael (42 odstotkov). Na splošno se manj kot ena oseba na pet proglašja za ateista, razen v Sloveniji in bivši Vzhodni Nemčiji, kjer je razmerje nekoliko višje. Čeprav ni

množičnega povratka k religiji v bivših socialističnih državah, ponovni in nepričakovani verski razcvet izpodbija večino teorij o posledicah sekularizacije.

V petih izmed anketiranih držav so postavili tudi nekaj vprašanj o veri in magiji. Iz odgovorov izhaja, da so še vedno prisotni predkrščanski elementi animizma in vere v magijo, ki se jim je krščanstvo zoperstavljalo in se z njimi moralo soočiti tisočletje in pol. Ta pojav je najbolj izrazit v Sloveniji in Veliki Britaniji, najmanj pa na Irskem. (Reuter)

P. D.
19. 5. 93

Koliko je vernikov v svetu (v odstotkih)

Vir: Raziskava International Social Survey Program, ki so jo izvedli v 14 državah na vzorcu 19.000 anketiranih.

AP/Harriet Faith

OBVESTILA

PETEK, 11. junija:

SKA: Kulturni večer: Skrušny: Kultura in televizija v Sloveniji. Ob 20 v Slov. hiši.

SOBOTA, 12. junija:

Slovenski srednješolski tečaj.

NEDELJA, 13. junija:

Proslava šolskih otrok ob 16 v Slovenski hiši. Igra: F. Prešeren.

ČETRTEK, 17. junija:

Sestanek sanmartinske Lige žena-mati. Družinsko kosilo in kolone v Carapachayu.

SOBOTA, 19. junija:

Roditeljski sestanek staršev dijakov Srednješolskega tečaja bo ob 17. uri v Slovenski hiši.

SKA: 4. kulturni večer: dr. A. Kukovica O novem katekizmu katoliške Cerkve, Ob 20 v Slov. hiši

NEDELJA, 20. junija:

Procesija sv. Rešnjega telesa v Don Bosku v Ramos Mejija.

SOBOTA, 26. junija:

Slovenski srednješolski tečaj.